

НЕЈРА БАБИЋ И АЛЕШ КУРТ

ЈЕДВАНОСИМСОБОАКАЛОМИСТОБО

САРАЈЕВСКИ РАТНИ ТЕАТАР (БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА)

ПОНЕДЕЉАК, 28. СЕПТЕМБАР

NEJRA BABIĆ I ALEŠ KURT

JEDVANOSIMSOBOAKALOMISTOBO

SARAJEVO WAR THEATRE (BOSNIA AND HERZEGOVINA)

MONDAY, SEPTEMBER 28TH

Режија: АЛЕШ КУРТ
Драматургија: ДУБРАВКА ЗРНЧИЋ КУЛЕНОВИЋ,
НЕЈРА БАБИЋ
Сценограф: ВЕДРАН ХРУСТАНОВИЋ
Костимографкиња: МЕЛИСА МУСИЋ АЈКУНИЋ
Музика: ДАМИР НЕВЕСИЊАЦ и BASHESKIA
Кореограф: КЕМАЛ БОРОВАЦ

Direction: ALEŠ KURT
Dramaturges: DUBRAVKA ZRNČIĆ KULENOVIĆ,
NEJRA BABIĆ
Set design: VEDRAN HRUSTANOVIĆ
Costume design: MELISA MUSIĆ AJKUNIĆ
Music: DAMIR NEVESINJAC and BASHESKIA
Coreographer: KEMAL BOROVAR

Улоге
МИРЕЛА ЛАМБИЋ
МАЈА САЛКИЋ
АНА МИА МИЛИЋ
АЛБАН УКАЈ
СЕАД ПАНДУР
ЈАСЕНКО ПАШИЋ
АДНАН КРЕСО
ДАВОР САБО
САША КРМПОТИЋ
АНИДА ИСАНОВИЋ

Cast
MIRELA LAMBIĆ
MAJA SALKIĆ
ANA MIA MILIĆ
ALBAN UKAJ
SEAD PANDUR
JASENKO PAŠIĆ
ADNAN KRESO
DAVOR SABO
SAŠA KRMPOTIĆ
ANIDA ISANOVIĆ

Представа траје 1 сат и 20 минута

The play is 1 hour and 20 minutes long

СПИСАТЕЉИЦА

Писати текст о стању у држави у којој већ сви о томе причају, читају, пишу колумне, расправљају, полемишу, свађају се, шуте, вриште, протестују, одустају од протеста, убацивање је мозга у бубањ веш машине. Тема о којима би се могло писати је милон, апсурдних ситуација још више. Најзанимљивији дио читавог процеса прије писања је само истраживање, јер то је довело до неких сцена које моја машта никада не би могла ни измислити. Од Извјештаја Министарства за људска права и избјеглице „о одливању памети и огромном финансијском ресурсу које исељеништво представља за развој домовине“ до исповијести

жене која је након порога из болнице отпуштена као мушко, па све до списка званичних занимања у Босни и Херцеговини на којој се налази и Директор службе другдје неразврстан.

Кренули смо од покушаја дефинисања тога ко смо заправо, да бисмо прешли на постратни период и бесконачну транзицију и дошли у садашњост у којој доста времена проводимо на шалтерима, незапослени и уморни чекајући да нам падну авиони са неба како бисмо побјегли из домовине. Јер истина је да врло често једва носимо себе а камоли ситуацију у којој се налазимо. Али не можемо сви ни отићи. Онима који остају, честитамо на постојању.

НЕЈРА БАБИЋ (САРАЈЕВО, 1989)

Дипломирала је драматургију на Академији сценских умјетности у Сарајеву. Добитница је прве награде за сценарио *Да Вам нацрташ* у оквиру конкурса Академије, филм је приказан у оквиру СФФ-а (програм БХ филм). Ауторка радио драме према краткој причи Карима Заимовића

Човјек са Шилјиним лицем, те луткарског текста за одрасле *Жабештраже предсједника* изведене на Бијеналу луткарства у Бугојну. Чланица је жирија на истоименом Бијеналу. Ауторка је текстова за каталог фестивала МЕСС, једна од критичарки у тиму *One take critics* МЕСС-а. Потписује драматургију за представу *Народна драма* Олге Димитријевић у режији Бобана Скерлића и за представу *Дјеца сунца* Максима Горког у режији Селме Спахић.

РЕДИТЕЉ

Заинтересирало нас је питање које је одавно овдје постало једно од опћих мјеста, а то је: Зашто млади у значајном броју напуштају БиХ? Након обимних социолошких истраживања, статистичких података, као и проучавања званичног става наших влада и министарстава, дошли смо до закључка да већина људи одлази због немогућности да овдје пронађе одговарајући посао. Посао који би им помогао да воде достојанствен и сигуран живот. Направили смо анкету на друштвеним мрежама, гдје нам је кључно питање било шта бисте понијели са собом из Босне? Добили смо низ емотивних, духовитих и горких одговора, од којих су неки инкорпорирани у представу.

АЛЕШ КУРТ (ЗЕНИЦА, 1965)

Режију је дипломирао на ФДУ Београд 1992. Пре тога, похађао је Прву гимназију у Сарајеву. У родној Зеници поставља комаде *Пад* и *Macblettes*.

Својим првим филмским делима публици се представио још на самом почетку деведесетих година, у јеку ескалације ратног стања на Балкану, а потом је неколико година живео у иностранству. Његова филмска и позоришна остварења углавном се одликују друштвено ангажованом и социјалном тематиком.

Аутор је филмова и серијала: *Источно од истока* (1990, режија и сценарио), *Проклећа је Америка* (1992, један од режисера и сценариста), *Лушкроказ* (2001, режија), *Роло Косиер* (2008, режија), *Хранољуйци* (2009, режија), *Акумулатор* (2011, режија и сценарио), *Јајна и Сија* (2013, режија и сценарио), *Тој је био врео* (2014, један од сценариста).

Аутор је и неколико документарних филмова, попут остварења *Шта се десило са мојим пријатељима* (1995), *Портрет редишеља* (1998), *Бахшало гром* (2003) и *Срећан пуш, дубамаро* (2004).

Алеш Курт је и истакнути позоришни редитељ и текстописац. Неки од његових запаженијих наслова укључују драмска остварења *Стой-машина*, *Дијалог у џаклу*, *Пуцање душе*, *Кад би ово била предсјава*, *Орландо Фуриозо*, *Балкански ђаво срам* и *Једваносимсобоакаломистобо*.

Осим ауторских представа, режира и театарске класике попут Шекспира, Булгакова (*Мајстор и Маргарита*)...

Последњих година је директор култног Сарајевског ратног театра (САРТР). Покренуо је и Апарат Театар где ствара представе за дечју публику.

Године 2015. био је један од покретача и организатора сарајевског Фестивала уличне умјетности (ФУУ), који је замишљен као мултимедијални уметнички фестивал који уметност приближава грађанству.

Добитник је више признања за ауторска остварења на филму и у позоришту. На пример, његова хит-представа *Једваносимсобоакаломистобо* проглашена је најбољом на 17. Фестивалу босанскохерцеговачке драме.

КРИТИКА

Циркус Лимбо

Кроз игру, музику, пародирање државних институција, представа говори о стању у којем се налази држава, те на духовит начин приказује менталитет и морал људи који су остали али и дијаспоре. Иако се говори о стању након рата, уништеним животима грађана, говори се и о нади, оптимизму и бољој будућности до које вјероватно у скороје вријеме неће доћи.

Како сам редатељ описује представу, *Шамно сива комедија* је појам којим се може и описати стање ове државе. Хумор који је свеприсутан описује свакодневицу која кад би се посматрала из било које перспективе не би била ништа друго до смијешна. Овдје живот није црн, али није ни бијел, има своје врлине, али мане преовладавају, те смо заковани између таме која није баш у потпуности црна, нити нам је добро да се не бисмо жалили.

Оно што ову представу издваја јесте то што је *Једваносимсобо-акаломисшобо* у потпуности свјесна саме себе, у смислу да је веома ауторереференцијална, аутоиронијска, па чак и аутосаркастична. Увођењем античког мотива, тј. хора, односно антихора, даје одмак од присутних проблема док се кроз то смије проблемима који изазивају толике муке. Шалтерски хор је приказ цинизма и дволичности оних који имају дјелић власти у својим рукама те узимају себи за право да управљају животима других. С друге стране имамо обичне људе, са стварним и великим проблемима који пред стаклом Шалтерског хора падају у искушење да ли се убити или отићи одавде. Увођењем античког мотива савршено се надопуњава свеприсутна поетика патоса у просторијама службених органа власти.

У представи су присутни елементи циркуса, дијелови у којима један лик вози бицикл на сцени, други балансира штап на малом прсту, трећи врти хула-хоп – укратко на сцени се у сваком тренутку дешава неко „лудило“. Циркус би се уједно могао посматрати и као метафора на цијелу државу и систем којим је уређена. Ликови се од почетка до краја представе врте као да

су у неком рингу док бивају бичевани од стране њихове властите свијести која их тјера да нешто ураде, побјегну, али су им руке и ноге заезане. Док се труде да нешто ураде са својим животом, сваки пут изнова бивају враћени на почетак, те им као једини излаз остаје смрт. Оно што је занимљиво приказано у овој представи јесте појам смрти, гдје правник након извршеног самоубиства ускршњава, само да би се поново желио убити, али на љепшем мјесту. То нам говори о томе како излаз из једне такве ситуације заправо и не постоји, те да је сваки покушај бијега апсурдан.

Енергичност на позорници је присутна од првог момента, чиме је немогуће не имати пуну пажњу гледаоца. Томе је у сваком случају придонијела драматургија представе која је састављена из фрагментата и прича који се испреплићу и тако чине једну складну цјелину. Свака сцена, сваки лик и радња могу стајати засебно, али заједно чине складну композицију која оплакује и исмјава проблеме данашњице. Поред фрагментираности драматургије и ликови се могу посматрати у фрагментима, гдје сваки глумац игра по неколико улога које носе есенцију и кључне елементе оних о којима се говори.

Гумачка игра је у овој представи једна од битнијих ствари која заслужује похвалу. Ту не постоји главни глумац нити главна улога, већ сви играју по неколико подједнако битних улога. Они отјеловљавају кроз елементе пародије, апсурда и надреалног људе с којима се свакодневно сусрећемо, од велике спортске звијезде до кинеског туристе у центру Сарајева. Битан лик за споменути

јесте лик Златана Ибрахимовића којег игра Давор Сабо. Златан је суперхерој, играчка фигура која не познаје ништа друго сем свог имена. Истовремено Златан је и приказ оних који су отишли из своје родне државе да би остварили своје циљеве и више се не осврћу за собом. Он је карикатура самог себе, приказ оног чему сви који оду из родне земље теже.

Емина Шехић

Микс и преобразба театарских кодова, техника и поступака одлика је редатељског рукописа Алеша Курта, и овдје то долази до пуног изражаја. Наравно, он по природи свог казалишног нерва не може бити патетичан, може бити разбарушен али не и нечистљив, ишчашен и суров, али никада прост и неразумљив у основној идеји коју разлаже и којом одише његов ауторски пројект – напосто, можете га вољети или не али му тешко можете одрећи лудичку компоненту која је у самој сржи, основи театарске магије. Представа, у основи, почива на континуираном одласку младих у потрази за запослењем ван граница домовине, али и у опћем исељавању становништва Босне и Херцеговине, бројни су, наравно, узроци том стању, но све се ипак своди на неријешене односе унутар подијељене земље и немогућност договора међу људима. Смјештена је у сиву зону спектра којом, у казалишном смислу и коду, владају гротеска, апсурд, црни хумор, виц и карикатура. Понекад вам се може учинити да до вас допиру одједи античког хора, одмах затим сте у класичној ситуацији бесмисла и лудости што вам може призвати шизофрениост налик оној у призорима код једног Хармса, или безизлазност и немоћ типичну за Кафку, можете се врло лако осјећати као у духовитим али не и лишеним сатиричне жаоке приповијеткама Иљфа и Петрова, или сте ухваћени у на први поглед несувислу и потпуно шашаву фразу достојну монтитајтоноваца, све је ту дозвољено и све вам стоји на услузи, слободно бирајте! Актери представе мајсторски се крећу тим просторима маште, илузије и ишчашених снова никада не губећи везу са грубом и опором стварношћу у коју су чврсто укотвљене све те, наоко из времена и простора, изглобљене сцене и епизоде, фрагменти неког лудог доба. Тај дух представе проносе једнако духовите реплике, попут: „Шта ћеш –

ради ко мора а рађа ко може“, или кад на молбу глумца „Боже дај ми неки знак“ на позорницу долијећу кофери, али и графити исписани по зидовима који окружују сцену. На њима пише: „Јебо берзу испред вјечне ватре“ али и „Ту је био град – сад је пустиња“.

Заиста, ријеч је о шизиленду, чији смо ми, нажалост, једини преостали становници!

Младен Бићанић (*susretiNovosti*, 22. 11. 2018)

Представа *Јегваносимсобоакаломистобо* Сарајевског ратног театра донела је једну горку кабаретску атмосферу.

Ансамбл игра снажно и хармонично у исти мах. Усредсређено игра, заправо као један човек, отворено према публици и са јасном свешћу шта креира.

У основи представе је прича о одласку људи из Босне и Херцеговине, настала је као део пројекта *Кофер за сећања* који се прво бавио антрополошким истраживањем које је пошло од чињенице да све већи број становника напушта Босну и Херцеговину. Истраживање се састојало од сакупљања записа, коментара на ту тему, разговора, а посебно је важна анкета са питањем: ако бисте ишли из БиХ шта бисте понели са собом (а да нису само материјалне ствари у питању).

Драматуршка структура састоји се од фрактала који се преплићу у мешавини исповедних изјава, апсурдних ситуација, јер живимо

у свету на којем на месту Бога стоје институције, које нису нарочито заинтересоване за човека, бирократија је данас оно што вас убија или оживљава. Једнако се ова прича преплиће с једним погледом уназад у наслеђе, у сопствени корен кроз играње и извођење народних песама, што нас подсећа да само онај који добро познаје свој корен може ићи слободно даље. Горки кабаре који вам измами и сузе и насмеје вас је најпре представа, а сцену отвара, наравно, Шекспир и хамлетовска дилема „Бити или не бити“ која јесте пандан са „отићи или остати“. Мада можемо видети духове Јонеска и Жарија како дефилију сценом.

Тако се и публика држи у једној тензији између смеха и плача, док препознаје јасно стварност којој припада. *Једваносимсобоакаломисџобо* је вишезначна представа која отвара мноштво асоцијација, јер говори не само о кризи БХ друштва него о кризи која је задесила свет, говори о свету који је управо „изашао из зглоба“.

Костим Мелисе Мусић Ајкунић је сведен и олакшава идентификацију са јунацима, показује да свако од нас у публици може делити судбину јунака представе.

Музика Дамира Невесиња и Bashieskie је саборац глумцима, она подиже иначе јак енергетски потенцијал игре. Одлична је кореографија народних кола Кемала Боровца, која вас брзо и лако врати на почетак, који смо заборавили затрпани егзистенцијалним пријетњама.

На крају остаје – љубав. Наиме, готово сви оду на авион, у иностранство, у потрагу за бољим животом, а остану њих двоје, момак

и девојка. Тако да се овај горки кабаре ипак завршава у отварању могућности једне љубавне приче. Што је лепо и поштено. На крају крајева, како је рекао након представе редитељ Алеш Курт: ово је панк представа, она прозива, критикује, руга се ... Али је добар панк увек и неизоставно емотиван и оставља вам простора за романсу. Панк романсу, али романсу.

Наташа Гвозденовић

Колективна је ово представа. Удубљена од свега и свачега. Као да је слагана од исјечака из новина. Боље рећи од исјечака живота. Толико је у њој фолклорних елемената. Елемената улице. Урбане културе. Традицијских елемената. Традицијске културе. Кола. Народног плеса. Народних напјева. Сувремених гласбених елемената. Сувременог плеса и сценског наступа. Бомбардирање порукама са свих страна у свакоме могућем облику. Толико је емоције. Бунта. Просвјета. Крика. Говора о Земљи БиХ, „која је Земља, ал' држава није“. Плаћају се школе, уче језици све у сврху што бржега одласка из ње. Размишљање и уредба бирократије да се убире порез на послани новац одсељених из БиХ који они шаљу за преживјети родбини. Према неким подацима из БиХ је иселило око 2 милијуна становника. До карикатуре је доведен лик Златана (Златан Ибрахимовић – који никада није заиграо за БиХ).

Зорно су приказане све недаће кроз које пролази млади човјек у потрази за послом, за егзистенцијом. Плизање по шалтерима – на рубу егзистенције, на рубу самоубојства. Успио приказ Еуропе под маскама које јасно говоре и упозоравају.

Никола Шимић Тонин (*susretiNovosti*, 22. 11. 2018)

WRITER

NEJRA BABIĆ (SARAJEVO, 1989)

Graduated dramaturgy from the Academy of Performing Arts in Sarajevo. Won the first prize for a screenplay *Let Me Draw It to You* and the film made based on that screenplay was screened at the Sarajevo Film Festival. She wrote a radio drama inspired by Karim Zaimović's short story "The Man with Goofy's Face", and a puppet show for adults *Frogs Elect a President* which was performed at the Puppetry Biennale in

Bugojno. She is a member of the jury at that biennale and author of the catalog at the International Theater Festival MESS, and one of the critics in the One Take Critics team at the MESS. She dramatized *Folk Drama*, written by Olga Dimitrijević and directed by Boban Skerlić, as well as *Children of the Sun* by Maxim Gorky and directed by Selma Spahić.

DIRECTOR

ALEŠ KURT (ZENICA, 1965)

Graduated theatre direction from the Faculty of Dramatic Arts in Belgrade in 1992. Before that, he attended the First Sarajevo Gymnasium. In his home town, he directs plays *The Fall* and *Macblettes*.

He started directing films in his twenties, in the midst of the Balkan wars, before spending several years abroad. His film and theatre productions are often socially engaged and cover different social issues.

He is the author of the following films and TV shows: *East of East* (1990, director and screenwriter), *Damned America* (1992, one of the directors and screenwriter), *Puppet Show* (2001, director), *Rollocoster* (2008, director), *Food Lovers* (2009, director), *Car Battery* (2011, director and screenwriter), *Jana and Cuttlefish* (2013, director and screenwriter), and *The Cannon Was Red Hot* (2014, one of the screenwriters).

He is also an author of several documentary films, such as *What Happened to My Friends* (1995), *A Portrait of the Director* (1998), *Bahtalo Drom* (2003), and *Farewell, Lady Bug* (2004).

He is a renowned theatre director and playwright, while some of his notable productions are *Stop-Machine*, *Dialogue in Hell*, *Breaking of the Soul*, *If This was a Play*, *Orlando Furioso*, *Balkan Devil Shame*, and *Jedvanosimsoboakalomistobo*.

Besides plays based on his own dramas, he directs classics such as Shakespeare and Bulgakov (*The Master and Margarita*).

He is a director of the Sarajevo War Theatre (SARTR). He also started Machine Theatre where he directs plays for children.

In 2015 he was one of the founders and organizers of the Sarajevo Street Art Festival, a multimedia art festival that brings the art to the audience.

He received a number of awards for his film and theatre productions. For instance, his hit show *Jedvanosimsoboakalomistobo* won the first prize at the 17th Festival of Bosnia and Herzegovina Drama.

REVIEWS

Jedvanosimsoboakalomistobo by the Sarajevo War Theatre brought another bitter cabaret atmosphere.

The cast plays strongly and harmonically at the same time. Focused, they perform as one, opening up to the audience, and understanding what they are creating.

(...) The dramaturgic structure contains fractals that are intertwined in a mixture of confessionals and absurd situations because we live in a world where institutions are standing in for God, and these institutions are not particularly interested in the individual – bureaucracy will either kill you today or bring you back to life. This play includes a look behind your shoulder, to our own roots, through the dance and performance of folk songs, reminding us that only those who know their roots can move on freely. This play is a bitter cabaret that will make you laugh and cry at the same time, while the scene is opened in a Shakespearean and Hamletian dilemma "To be, or not to be". Though we can notice the spirits of Ionescu and Jarry as well.

Nataša Gvozdenović

This is a collective play. Made up of all sorts of things. As if it was pieced together from newspaper clippings. Better yet, clippings of lives. There are so many folk elements in it. Elements of the street. Urban culture. Traditional elements. Traditional culture. Kolo. Folk dances. Folk songs. Contemporary music elements. Contemporary dances and performances. Bombardments of messages from all sides and in all forms. So many emotions. Rage. Protest. Howl. Speech of B&H, which is "a part of the Earth, but not a country". People pay for education and learn foreign languages in order to get away as quickly as possible. The idea and act of the bureaucracy to collect taxes on the money B&H migrants send back to their relatives who live off it. Namely, according to some statistics, around two million people emigrated Bosnia and Herzegovina.

Nikola Šimić Tonin (*susretiNovosti*, November 22nd 2018)